

novičke

maj 2001

Udejanjanje vseživljenjskega učenja za vse * Opravila 3-4
v maju in juniju

Delavnica za vzpostavitev mreže koordinatorjev TVU 5-8
* Izobraževanje odraslih in spreminjajoča se narava
dela

Začetno usposabljanje bodočih učiteljev angleščine 9-13

Pripombe na Pravilnik o poklicni maturi 14-16

Usposabljammo mentorje za študij na daljavo * 17-22
Študijski krožek "Beremo z Manco Košir" v
Šmartnem * Naša vas, naša skrb in veselje * Pomen
sodelovanja regionalnih akterjev na področju učenja
v Sloveniji

O razpisu za sofinanciranje izobraževanja odraslih * 23
Aktualna informacija * Eno leto po raziskavi o
pismenosti

Evropske družbe ali evropska družba? * 24
Vseživljenjsko učenje 2001

25

DOMAČE NOVIČKE

**TEDEN
VSEŽIVLJENJSKEGA
UČENJA 2001**

**EVROPSKO LETO
JEZIKOV**

OČI KRITIKE

KOTIČEK JE VAŠ

OBVESTILA

POSVETI, KONFERENCE

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

 let z vami

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimoboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljskih organizacijah).

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novosti v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
- novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jednate, objektivne in nepristranske informacije.

Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.

Prejemnikom Novičke pošiljamo brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.

Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS.

Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja Informacijskega središča, in Nevenka Kocijancič, urednica.

Oblikovanje: Lina design

Prelom: Solos d.o.o.

Tisk: Tiskarna Štok

Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, telefon: 01 5842 560, faks: 01 5245 881, internet: www.acs.si, el. naslov: nevenka.kocijancic@acs.si

Novičke lahko preberete tudi na internetu: www.acs.si/novicke/slo.html

ISSN 1408-6484. Naklada 2.800 izvodov

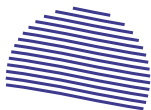

DOMAČE NOVIČKE

Memorandum o vseživljenjskem učenju Udeležanje vseživljenjskega učenja za vse

Bralcem Novičk smo že v februarski številki predstavili Memorandum o vseživljenjskem učenju. Namen tega dokumenta je vzpodbuditi široko razpravo, zato vas vabimo, da se aktivno udeležite e-javne razprave, ki teče od 15. maja do 30. junija 2001, na spletnih straneh www.acs.si/memorandum.

uredništvo

Študijski krožki

Opravila v maju in juniju

Z vrta študijskih krožkov prihaja tokrat seznam opravil, ki nas čakajo v tekočem mesecu. Približuje se namreč ključni čas, t.j. čas prenašanja dosežkov našega učenja in aktivnosti v lokalno okolje, za vodje in mentorje tudi čas drugega dopolnilnega usposabljanja, za vse nas pa čas novega razpisa za sofinanciranje našega truda v študijskih krožkih.

Najprej k zaključnim opravilom v naših krožkih. Vabimo vas k dvema ključnima pozno-pomladnima deloma:

- dokumentiranju svoje dejavnosti, ki bo praviloma izpeljana do izteka šolskega leta,
- povabilu na obisk vašega krožka.

V ta namen ponavljamo vrstice iz našega oktobrskega rednega uvodnega pisma, v katerem si zastavimo pravila dela v tekočem šolskem letu in vas opozarjamo, da bomo **zbiranje dokumentacije zaključili 1. julija 2001**.

Med drugim smo zapisali:

Natančno izpolnjen obrazec pošljete tudi v primeru, da krožek še ni zaključil dela, ker utemeljuje porabo sredstev iz državnega proračuna. V preteklem šolskem letu smo vso vašo dokumentacijo prejeli v ustreznem roku, zato pričakujemo, da upoštevanje tega pravila tudi letos ne bo predstavljalo problemov.

Priloge k obrazcu ACSŠK/8 so brošure, letaki, vabila, fotografije, kopije člankov, obvestila o razstavi, sporočila o medijskem nastopu... Vsak akcijski cilj in vsi javni nastopi naj bodo določeni vsaj z osnovnimi podatki o lokaciji, času in trajanju ter dosegljivosti vira drugim uporabnikom. Če ste v dvomih, upoštevajte načelo, da dajete natančen recept, navodilo nekemu, ki vaš izdelek išče v knjižnici, v arhivu, v seznamih prireditev in podobno.

Na podlagi vašega povabila in lastne presoje se bomo dogovorili tudi za obisk vašega krožka. Namen našega obiska je pogovor z vodjo in mentorji o uspehih in težavah izvajanja študijskih krožkov, predvsem pa o (pravilni!) določitvi akcijskih ciljev, uveljavljanju te oblike dela v smislu "študijski krožek v vsako vas" in možnostih za pridobivanje novih virov sredstev ter možnostih za premostitev problemov, s katerimi se pri delu srečujete. Praviloma ne obiščemo prvih srečanj ali zaključnih prireditev, temveč tekoče, že utečeno delo. Vedno obiščemo krožke organizacij, ki so v tekočem šolskem letu prvič sodelovale. Če nas slednje na obisk ne povabijo, si na nek način zmanjšajo možnosti za nadaljnje sodelovanje.

Na dopolnilnem usposabljanju vodij in mentorjev študijskih krožkov se bomo srečali v **petek, 1. junija 2001, ob 9.00 uri v prostorih Andragoškega centra Slovenije**. Osredotočili se bomo na oceno kakovosti našega dela in jo nadgradili z etnološkimi vsebinami. K sodelovanju smo pritegnili prof. dr. Janeza Bogataja. Dopolnilno usposabljanje je priložnost, da našo mrežo okrepimo, nadgradimo in se tako pripravimo za prihodnje uspehe. Lepo povabljeni!

Bliža se razpis sofinanciranja izobraževanja odraslih - v njegovem okviru tudi naših študijskih krožkov. Kljub številnim zamudam in težavam vseh vrst in oblik, moramo vendarle priznati, da je prav Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport naša edina trajna in stabilna podpora. Kljub vse manjšemu deležu sofinanciranja za posamezni študijski krožek, podpira vsako leto večje število vozlišč naše mreže, za kar mu gresta zahvala in priznanje. Ne pozabite torej na pogoje - usposobljena ekipa mentorjev, ideja za delo treh krožkov in seganje proti vse večji kakovosti (da o pravilno in popolno izpolnjeni dokumentaciji in povabilu na obisk krožka ne govorimo ponovno!). Po dosedanjih informacijah pogoji sofinanciranja ne bodo bistveno drugačni kot doslej, le precej več vas je (in zanimanje ne uplahne), zato v izbiro vse bolj prodira kakovost izvedbe.

Pomladna, skoraj že poletna dela v vrtu študijskih krožkov se torej pričenjajo. Vse dobro vam želim pri tem, dragi vodje, mentorji in krožkarji, ter - na skorajšnje snidenje.

Nevenka Bogataj, ACS

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2001

Povezovanje v okviru Tedna vseživljenjskega učenja Delavnica za vzpostavitev mreže koordinatorjev TVU

V letošnjem načrtu Tedna vseživljenjskega učenja smo si kot eno osrednjih novih nalog zadali vzpostavitev mreže koordinatorjev TVU. Gre za formalizacijo, krepitev pa tudi širitev prizadevanj, ki so bila v zadnjih letih že prisotna, saj so se v določenih okoljih koordinatorji pojavljali spontano, v želji, da bi pri organiziranju TVU združilo moči čim več ustanov, skupin in posameznikov ter da bi utrip te manifestacije začutilo čim širše okolje.

Vlogo pobudnika, usmerjevalca in usklajevalca TVU na krajevni ravni so do zdaj prevzemale predvsem ljudske univerze in druge večje izobraževalne organizacije, v nekaterih primerih pa tudi občine. Izvajalci so se združevali predvsem po geografskem načelu, kar pomeni, da so koordinatorji povezovalno delovali v svojem kraju, občini ali celo regiji, na nekaterih področjih pa se je začelo uveljavljati tudi povezovanje po vsebinskem načelu (turizem, taborništvo). Stopnja koordiniranega nastopanja v TVU se je razlikovala: ponekod so koordinatorji druge izvajalce le animirali in jim posredovali potrebne informacije, nadaljnje delovanje pa prepustili njim samim. V drugih okoljih pa je prihajalo tudi do usklajevanja vsebin in terminov, v mnogih primerih tudi do skupne medijske in vizualne promocije TVU. Sodelovanje izvajalcev TVU z Andragoškim centrom Slovenije, pobudnikom in koordinatorjem TVU na nacionalni ravni, je s pojavom koordinatorjev pridobilo nove razsežnosti: v nekaterih primerih so vse dejavnosti (prijavo prireditev, distribucijo skupnega promocijskega gradiva, anketo) prevzeli koordinatorji, v drugih pa so izvajalci še vedno neposredno stopali v stik z Andragoškim centrom.

Ocene dozdajšnjega koordiniranega nastopanja so pokazale, da je tovrstno sodelovanje izvajalcev TVU vsekakor smiselno in da pospeševalno vpliva na uspešnost projekta, saj se povečujejo število in raznovrstnost izvajalcev, pestrost in kakovost prireditev, odmevnost TVU v medijih in najširši javnosti, vzpostavljajo pa se tudi partnerstva, ki se ohranjajo skozi vse leto. Če k temu dodamo še vidik Andragoškega centra, ki bi se v primeru urejenega povezovanja na krajevni ravni razbremenil nekaterih – zaradi preobsežnosti projekta – težko obvladljivih nalog (na primer: distribucija skupnega promocijskega gradiva, priprava regionalnih koledarjev prireditev in podobno) in bi se lahko v večji meri

posvetil razvojnim vidikom TVU, potem lahko zaključimo, da bi bila vzpostavitev mreže koordinatorjev TVU vsestransko koristna pridobitev za vse sodelujoče.

Prva aktivnost za vzpostavitev mreže koordinatorjev TVU je bila izpeljana 17. aprila letos, ko je Andragoški center organiziral delavnico, namenjeno dozdajšnjim koordinatorjem in vsem, ki bodo to vlogo želeli prevzeti v letošnjem ali enem od naslednjih Tednov vseživljenjskega učenja. Delavnice se je udeležilo 12 predstavnikov iz 11 institucij: Alenka Sagadin, AZ-LU Maribor; Bernardka Zorko, LU Krško; Nevenka Burger, LU Postojna; Majda Dobrila Žan, LU Radovljica; Srečko Krč in Tea Višnar, Občina Jesenice, OO za TVU; Jure Svoltjšak, Občina Škofja Loka; Natalija Kojzek, Sklad za razvoj in usposabljanje človeških virov; Ana Pavše, Smeri; Biserka Neuholt, UPI - LU Žalec; Luka Urbas, Vitra Cerknica; Tadej Pugelj, Zveza Tabornikov Slovenije ter Ljudmila Šmid Šemerl (izvajalka TVU 2000).

Delavnico je vodila Zvonka Pangerc Pahernik, nacionalna koordinatorica TVU, iz ACS pa sta bili delno prisotni tudi Olga Drofenik, vodja projekta TVU, ter Nevenka Kocijančič, urednica Novičk in spletnih strani ACS.

Prvi del delavnice je bil namenjen predstavitvi udeležencev in njihovih izkušenj s sodelovanjem v projektu TVU ter z dozdajšnjim koordiniranjem izvajalcev in prireditev TVU v njihovih okoljih, s posebnim poudarkom na tem, kar se je izkazalo kot prednost, na drugi strani pa kot pomanjkljivost dozdajšnjega pristopa. Udeleženci so si bili enotni glede ugotovitve, da koordiniran pristop vsekakor prispeva h kakovosti in dometu TVU. Med pozitivnimi izkušnjami so bile omenjene odmevne skupne zaključne prireditve ter skupna vizualna in medijska promocija, med pomanjkljivostmi pa preveliko število prireditev, ki časovno sovpadajo (zato je odziv nanje velikokrat majhen), podvajanje aktivnosti, vsebinska neuskkljenost, premalo denarja, nezainteresiranost občine in podobno.

V drugem delu so udeleženci v skladu z dogovorjenimi cilji delavnice (vzpostavitev mreže koordinatorjev TVU, priprava skupnih priporočil ter dogovor o skupnem nastopanju v javnosti) obravnavali šest ključnih tem, ki naj bi bile obdelane v skupnih priporočilih:

- organiziranje in animiranje (pod)izvajalcev,
- načrtovanje in usklajevanje prireditev,
- pridobivanje finančnih sredstev,
- medijska promocija,
- skupno promocijsko gradivo in animiranje obiskovalcev,
- evalvacija TVU 2001 in poročanje.

Delo je potekalo v delovnih skupinah. Predstavniki le-teh so o rezultatih svojega dela poročali v delavnici, kasneje pa tudi pisno. Na osnovi skupnih sklepov je Andragoški center Slovenije pripravil **skupna priporočila za koordinatorje TVU 2001** in jih poslal vsem udeležencem delavnice ter nekaterim institucijam, ki jih vloga koordinatorja prav tako zanima, a se delavnice niso mogli udeležiti. Skupna priporočila bodo od začetka junija dalje na voljo na spletnih straneh TVU (www.acs.si/tvu) pod opcijo Predstavitev, dobiti pa jih je mogoče tudi po navadni ali elektronski pošti. Ob tem želimo poudariti, da mreža koordinatorjev nikakor ni zaprta. Vanjo se lahko vključi vsakdo, ki namerava povezovalno in usklajevalno delovati v letošnjem TVU in pri tem slediti omenjenim skupnim priporočilom.

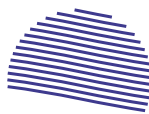
Sodelujoči smo v delavnici sprejeli dogovor o nadaljnjih aktivnostih, ki obvezuje tako Andragoški center Slovenije, krovnega pobudnika in koordinatorja TVU, kot tudi koordinatorje na krajevni ravni. Tako bo ACS poskrbel za dostopnost skupnih priporočil vsem potencialnim koordinatorjem. Tedna, zastopal bo interese koordinatorjev v Nacionalnem odboru za TVU, nudil pomoč pri predstavitvah v občinah in regijah, pomagal pri pridobivanju denarja za TVU v okviru raznih razpisov ter na številne druge načine sodeloval s koordinatorji pri pripravi in izpeljavi TVU 2001. Po drugi strani pa bodo koordinatorji pripravili akcijski, medijski in finančni načrt TVU ter ga, skupaj s prijavo dejavnosti, posredovali Andragoškemu centru. Naslednja dva sestanka, namenjena tudi obravnavi sodelovanja v mreži koordinatorjev TVU, sta načrtovana 14. septembra in 14. decembra 2001.

Delavnico smo sklenili s spoznanjem, da je snovanje mreže koordinatorjev – podobno kot sam projekt TVU – učna lekcija, ki bo iz leta v leto obrodila več znanja in izkušenj ter posledično prispevala k še večji uspešnosti Tedna vseživljenjskega učenja.

Koordinatorje in druge izvajalce TVU opozarjamo na tele razpise, v okviru katerih lahko pridobijo finančno podporo za svoj prispevek v projektu TVU 2001:

- Javni razpis za sofinanciranje izobraževanja odraslih v letu 2001 in 2002; Ur. list št. (v času objave še ni znana) z dne 25. maja 2001;
- Razpis za prijavo projektov iz Sklada za male projekte Slovenija/Italija 1999, Ur. list št. 27 z dne 13. aprila 2001;
- Javni razpis za subvencioniranje programov strokovnega dela združenj kmetijskih pridelovalcev (društev) in prireditev na podeželju v letu 2001, Ur. list št. 30-31 z dne 28. aprila 2001.

mag. Zvonka Pangerc Pahernik, ACS

5. andragoški kolokvij

Izobraževanje odraslih in spreminjajoča se narava dela

Andragoški center Slovenije bo v Tednu vseživljenjskega učenja 2001 organiziral peti andragoški kolokvij na temo Izobraževanje in spreminjajoča se narava dela. Andragoški kolokvij bo potekal 15. oktobra 2001. Začel se bo predvidoma ob 14.30 uri v prostorih Gospodarske zbornice Slovenije, Dimičeva 13 v Ljubljani.

Kolokvij bo potekal v obliki foruma, in sicer v treh delih: predstavitev izhodišč, soočanje razpravljalcev, splošna diskusija.

V sklopu kolokvija bomo posebno pozornost namenili naslednjima izhodiščema oz. vprašanjema:

- Bolj izobraženi imajo več možnosti za ohranjanje znanja in spretnosti pri delu, jih znajo bolje izkoristiti in se več izobražujejo. Najmanj izobraženi so najbolj zapostavljeni pri možnostih za izobraževanje: na eni strani jim pomanjkanje razvojnih virov onemogoča poklicno napredovanje ali preusmerjanje v zahtevnejše poklicne kategorije, na drugi strani pa je tudi uporaba sodobnih tehnično-tehnoloških pridobitev poenostavila nekatere delovne naloge, kar vodi v zniževanje ravni potrebnih znanj za sodelovanje pri delovnem procesu. Kljub povečanim vlaganjem v izobraževanje, večji izbiri izobraževalnih programov in pestrosti izvedbe se v tem smislu izobraževalna dejavnost izvaja precej selektivno. Možnosti za pridobivanje novega znanja in spretnosti pri delu so precej neenakomerno razporejene.
Vprašanje: Kakšne so možnosti uresničevanja koncepta “učee se organizacije” glede na vse večji razkorak med izobraženimi in neizobraženimi v spreminjajoči se naravi dela?
- Koncept “učee se organizacije” in nekateri standardi, ki se, zaradi nesporne nujnosti aktivnejšega odnosa do človeških virov, vedno bolj uveljavljajo, pričakujejo in zahtevajo bistveno večjo stopnjo sodelovanja, sooblikovanja in soodločanja vseh zaposlenih pri poslovanju in razvoju posameznega podjetja, s tem pa, posredno, tudi višjo stopnjo soodgovornosti za (ne)uspešnost. Razvoj takih, brez vsakega dvoma pozitivnih pristopov, lahko sčasoma (ponovno) pripelje do (legitimnih) zahtev zaposlenih do priznavanja soupravljalških pravic.
Vprašanje: Ali in kako lahko aktivnejši odnos do človeških virov v podjetjih vpliva na razmerja moči med zaposlenimi, managementom in lastniki, ali – rečeno poenostavljeno - med delom in kapitalom?

Na kolokvij so vabljeni priznani domači strokovnjaki in vsi socialni partnerji. Podrobnejše informacije lahko dobite tudi na telefonski številki: 01 5842 573 (Mateja Pečar).

mag. Jasmina Mirčeva, mag. Peter Beltram , ACS

EVROPSKO LETO JEZIKOV

Oddelek za anglistiko in amerikanistiko Filozofske fakultete Začetno usposabljanje bodočih učiteljev angleščine

V Sloveniji poleg Filozofske fakultete (FF) v Ljubljani bodoče učitelje angleščine usposabljata tudi Pedagoška fakulteta (PeF) v Mariboru in Pedagoška fakulteta v Ljubljani. Slednja izvaja samo modul za usposabljanje učiteljic angleščine v 2. triletju devetletne osnovne šole. Na Oddelku za anglistiko in amerikanistiko FF lahko študenti vpisujejo angleščino kot samostojni enopredmetni študij, ali pa v kombinaciji z ostalimi smermi na FF. V obeh primerih lahko angleščino vpisujejo na pedagoški ali nepedagoški smeri.

Študij angleškega jezika na pedagoški smeri vsebuje nekatere specifične predmete in dejavnosti, *“katerih namen je, študenta čimbolj temeljito teoretično in praktično pripraviti na poučevanje izbranih strok in na vzgojno delo z mladino na srednjih in osnovnih šolah”* (VIP 1985/86). Poudariti velja, da je FF, odkar je bila ukinjena možnost študija angleškega jezika na takratni Pedagoški akademiji v Ljubljani, postala in ostala glavna “tovarna” učiteljev tujih jezikov. Ob tej spremembi se je FF obvezala, da bo izvajala, *“čim učinkovitejše in poglobljeno zasnovano pedagoško psihološko usposabljanje tistih študentov, ki so se odločili za pedagoški poklic”* (VIP 1985/86). Kot bomo videli v nadaljevanju, FF te obljube ni nikoli izpolnila.

Celotni program, ki ga vpisuje študent angleščine na pedagoški smeri, sestoji iz treh delov:

- “strokovni” del,
- pedagoški del,
- splošni del.

“Strokovni”s del pokriva dve osnovni področji, in sicer študij samega jezika (npr. morfologija, sintaksa, fonetika, jezikovne vaje, prevajanje, besedotvorje, historična slovnica itd.) in študij književnosti. Razmerje med obema področjema znotraj štiriletnega programa je nekoliko v prid jezikoslovnemu delu. Splošni del zajema nekatere splošne humanistične predmete (npr. filozofija, sociologija, politologija), od katerih študenti vpišejo samo enega po svoji izbiri. Poleg predmetov stroke in skupnih splošnih predmetov so v program vključeni še naslednji skupni pedagoško-psihološki predmeti: psihologija za učitelje,

pedagogika, andragogika, didaktika in didaktika angleščine. Vsebine posameznih predmetov v tem sklopu naj bi bile usklajene tako, da bi se dopolnjevale, ne pa tudi po nepotrebnem ponavljale. Trenutni model pedagoškega usposabljanja bodočih učiteljev je progresiven in simultan ter vsebuje določeno koherentnost. Pričujoča razpredelnica ponazarja vpetost pedagoških predmetov v program po horizontali in vertikali.

pedagoško-psihološki predmeti	II. letnik	III. letnik	IV. letnik
psihologija za učitelje	90 ur (45 P, 15 V, 30 S)		
pedagogika		30 ur (15 P, 15 S)	
didaktika		60 ur (30 P, 15 V, 15 S)	
andragogika		30 ur (15 P, 15 S)	
didaktika angleščine		~ 175 ur	

Obseg ur za didaktiko angleščine je zaradi individualnega dela preračunan kot obveznost za posameznega študenta: 120 ur (tj. 2 uri tedensko v III. in IV. letniku: predavanja z vajami oz. delavnicami; 4 + 4 (skupaj 8) ur: skupinske hospitacije z analizami ur; 2 uri individualnih hospitacij (tj. 2 uri pred izpitnim nastopom); 1 + 1 (skupaj 2) uri: izpitni nastop z analizo; ~ 40-45 ur: dvotedenska pedagoška praksa - en teden na osnovni šoli in en teden na srednji šoli).

Letna obremenitev študentov je 720 ur pouka (vključno s skupnimi in pedagoškimi predmeti), dopuščajo se odstopanja do skupno 750 ur. V štirih letih imajo študenti okrog 2.800 do največ 3.000 ur pouka. Pedagoški predmeti (tj. splošni pedagoško-psihološki predmeti in didaktika angleščine) zavzemajo 210 + 175 = 385 ur, kar komajda dosega zakonsko določen minimum, ki znaša 375 ur. Na večini oddelkov FF ne dosegajo niti zakonsko predpisanega obsega pedagoškega izobraževanja. Sedanji obseg pedagoških predmetov znaša 12,8% celotnega 4-letnega programa, od tega za didaktiko angleščine 5,8%. Ta delež se na prvi pogled morda zdi zadosten, vendar temu ni tako. Prva anomalija se kaže že v dejstvu, da je splošnim pedagoškim predmetom namenjena tretjina več časa kot didaktiki angleščine, ki se edina ukvarja z usposabljanjem za poučevanje angleščine na neposreden in praktičen način.

Druga težava se kaže v umetnem in zacementiranem ločevanju na t.i. pedagoške in nepedagoške smeri študija, pri čemer pedagoška smer pomeni, da nanjo "obesimo"

pedagoške predmete, nepedagoška smer pa teh predmetov nima. To pomeni, da jedrni program, ki obsega takorekoč 90% celotnega 4-letnega programa, v ničemer ne razlikuje med bodočimi učitelji in ne-učitelji; obojim se ponujajo enake vsebine, kar je z vidika profesionalizma sila sporno. Kako za lase povlečeno je to razmejevanje, je razvidno že iz dejstva, da so nekoč na FF obstajale samo pedagoške smeri študija, potem pa so ti isti programi čez noč postali tudi nepedagoški, in sicer tako, da so jim odvzeli pedagoške predmete. Za nameček na nekaterih oddelkih na nepedagoških smereh študija še do danes niso poskrbeli za ustrezno nadomestilo pedagoških predmetov v obsegu okrog 360 ur, kar pomeni, da so nepedagoški študenti manj obremenjeni kot pedagoški.

Iz povedanega je razvidno, da se na tujejezikovnih oddelkih FF, ki izobražujejo učitelje, od temeljnih zmožnosti še vedno favorizira predvsem "stroka" (jezikoslovje in književnost), popolnoma ob rob pa je potisnjeno razvijanje pedagoško-didaktične oz. "učiteljske" zmožnosti.

Če primerjamo pedagoško in nepedagoško smer študija angleščine, vidimo, da so razlike minimalne. V 2. in 3. letniku ima nepedagoška smer namesto pedagoških predmetov drugi tuji jezik (!), vse ostalo je takorekoč isto. Ob tem se nam postavljajo številna vprašanja: Kako je to mogoče? Če je tako, zakaj se študenti sploh ločujejo med pedagoške in nepedagoške?

Ali res mislimo, da je lahko en sam predmet, ki ima edini jasno in opredeljeno usmeritev v izobraževanje bodočih učiteljev angleščine (tj. didaktika angleščine) in ki ima v 4-letnem študiju 5% delež, tisti jeziček na tehtnici, ki bo študenta opredeljeval za učitelja ali ne-učitelja angleščine?

Koliko kolegov pri svojem poučevanju ločuje med pedagoškimi in nepedagoškimi študenti (razen na papirju oz. urniku)?

Vse kaže, da je edina razlika med pedagoško in nepedagoško smerjo v tem, da imajo pedagoški študenti na program obešene nekakšne pedagoške nebodijihtraba priveske, ki dajejo FF alibi, s katerim "goljufa" Ministrstvo za šolstvo, da se na FF izvajajo "pedagoški" programi oz. usposabljaajo učitelji.

Čeprav so pedagoški predmeti (skupaj s specialnimi didaktikami) takorekoč edini identifikacijski atribut pedagoških smeri, pa so pri vsaki spremembi programov (kot se to sedaj dogaja pri ECTS točkovanju) v napoto; nenadoma jih je "odločno preveč", "so nefunkcionalni in neučinkoviti", "neznanstveni" ipd. Žalostno pri vsem tem je, da ravno ti nebodijihtraba pedagoški predmeti številnim učiteljem omogočajo fantomsko razmejevanje med pedagoškimi in nepedagoškimi študenti in s tem zadostno delovno obremenitev. Da gre za sprenevedanje, je razvidno že iz dejstva, da je financer (tj. Ministrstvo

za šolstvo, znanost in šport) v prvi vrsti zainteresiran za učitelje (angleščine), saj daje za študenta na pedagoški smeri trikrat (!) več denarja kot za študenta nepedagoške smeri. Zanimivo bi bilo videti, kaj bi se zgodilo, če bi se Ministrstvo nenadoma vprašalo, kaj za svoj denar na FF sploh dobi. Mogoče bi se po načelu dobrega gospodarja odločilo, da podeli koncesijo za izobraževanje učiteljev komu drugemu, kar bi verjetno dodobra spremenilo družbeni položaj in vlogo FF. Spričo ozračja, ki vlada na FF glede usposabljanja učiteljev oz. “pedagoškosti”, bi bila takšna rešitev morda še najboljša.

Moje prepričanje je, da obstoječi program pedagoške smeri angleščine NE usposablja bodočih učiteljev angleščine, ker je nesodoben in nedomišljen. V njem vidim veliko nenavadnih odklonov (npr. prilagajanje programa učiteljem z uvajanjem predmetov, ki nikoli niso bili stvar predhodne splošne razprave, velika količina prevajanja, več historične slovnice kot specialne didaktike itd.). Vse to je seveda stvar širše razprave, ki bi naj potekala v duhu strpnosti in strokovnega argumentiranja, vse v prid študentom. Otresti se moramo miselnosti, ki se kaže v izjavah, kot so “moj predmet je pomemben/(naj)pomembnejši”, “bodoči učitelj pa že mora vedeti nekaj tega in tega” ipd. Če uporabljamo takšne neargumente, potem je seveda res, da nič od ponujenega ni nekoristno oz. ne bo škodilo bodočemu učitelju. S tega vidika bi mu morda lahko ponudili tudi tečaj karateja ali igranje kitare (vse zelo koristno za bodočega učitelja angleščine). Namesto tega se je potrebno vprašati, kaj mu bo v ponujenem programu potencialno bolj koristilo na njegovi poklicni poti. Povedano drugače, bodoče učitelje je potrebno poklicno “indoktrinirati” že od samega začetka, saj drugače ne morejo razviti svoje poklicne pripadnosti. Tako kot igralci, arhitekti in zdravniki že od samega začetka vedo, za kakšen poklic se usposabljujejo, tako bi morali takšno identiteto razvijati tudi na pedagoški smeri. Vsi učitelji na pedagoški smeri bi morali s svojim delom skrbeti za “pedagoškost” oz. pedagoško prepoznavnost te smeri. Neodgovorno je, da se vsa odgovornost za to prelaga na en sam predmet, ki naj z vsem mogočim in nemogočim znanjem “napitane” študente potem usmeri v pedagoški poklic.

Sklepne misli

Iluzorno je misliti, da lahko obstoječi program usposabljanja bodočih učiteljev angleščine, tako po obsegu kot vsebini, usposablja študente za učiteljsko kariero, ki bo vključevala poučevanje v razponu otroci-odrasli. V najboljšem primeru jim lahko obstoječi model omogoči “preživetje” prvih korakov v razredu. Tako odhajajo študentje na šole z dokaj slabo popotnico, obsojeni na nekakšno “samorastniško” romanje, na katerem jim bodo morebiti raznorazni seminarji stalnega strokovnega izpopolnjevanja občasno razsvetljevali obzorja. Veliko jih bo zaradi težav, s katerimi se bodo srečevali in jim ne bodo kos, tudi zapustilo učiteljski poklic.

Medtem ko sta tako začetno kot stalno izobraževanje učiteljev (tujih) jezikov stalni prioriteti vseh projektov in dokumentov Sveta Evrope, se na FF srečujemo z malodane omalovažujočim odnosom do pedagoških predmetov. Še vedno prevladuje miselnost, da je zgolj dobro poznavanje stroke zadosten pogoj za uspešno delo v razredu. Žal brezhibno obvladanje jezika, ki sicer res mora biti prvi in najpomembnejši atribut vsakega tujejezikovnega učitelja, še ne pomeni, da bodo tako usposobljeni učitelji svoje znanje znali prenašati na učence na učinkovit način. Osvajanje tujega jezika je izjemno zapleten proces in samo učitelj, ki ima vpogled v vsaj osnovna spoznanja s tega področja, bo lahko sčasoma razvil lastno zavestno in eksplicitno teorijo svojega poučevanja. Samo takšni učitelji bodo znali biti kritični do novih tokov v svoji stroki in sposobni vzeti pod drobnogled svoja lastna načela poučevanja. Čas, ko je zgolj dobro znanje jezika učitelja že kvalificiralo za njegov poklic, je že zdavnaj za nami. Če želimo usposabljeni t.i. "razmišljujoče praktike", mora pedagoška smer študija angleščine ponuditi študentom pravo razmerje teorije in prakse ter pri njih enakovredno razvijati tako jezikovne kot pedagoške zmožnosti. Samo tako profiliran program bo poklicno usmerjal študente že od samega začetka in morda bo potem svečana zaprisega anglistov vsebovala tudi kakšno postavko, ki se bo nanašala na učiteljevanje, npr.: "Svečano prisegam, da bom sposoben vsako jezikovno dejavnost prilagoditi vsakemu učencu posebej, neglede na njegov učni stil in/ali tip inteligence."

dr. Janez Skela, Filozofska fakulteta Ljubljana

OČI KRITIKE

Društvo za izobraževanje odraslih na srednjih šolah Pripombe na Pravilnik o poklicni maturi

Na seji Društva za izobraževanje odraslih na srednjih šolah, ki je bila 19. aprila 2001, smo člani Društva obravnavali novi Pravilnik o poklicni maturi. Ugotovili smo namreč, da so pisci besedila, predvsem v izvedbenem delu, v marsičem prezrli udeležence v izobraževanju odraslih. Menimo, da bi morali pri snovanju Pravilnika upoštevati izkušnje poznavalcev izobraževalne prakse odraslih. Člani društva si bomo zato, še pred uvedbo mature za odrasle, prizadevali, da ne bomo spet ponavljali napak iz preteklosti, ko so preprosto ignorirali posebnosti v izobraževanju odraslih in postavljali odrasle udeležence v neenakopraven položaj.

Mnenja in pripombe članov Društva smo strnili v splošne in konkretne pripombe.

Splošne pripombe

- Uporaba določb Pravilnika bi razvrednotila večletno prizadevanje **kurikularne preнове** v izobraževanju odraslih, ki je, v skladu z Izhodišči, temeljila na prilagajanju izobraževanja posebnostim odraslih.
- Pravilnik ne upošteva priporočil **Memoranduma o vseživljenjskem učenju** (Bruselj, 30. oktober 2000), ki v točkah 3.2 in 4.3 govori o nujnosti praktično dosegljivih priložnosti za šolanje, predvsem v povezavi s časovno uskladitvijo, hitrostjo, lokacijo..., odprtih učnih poteh oz. nujnosti prilagajanja sistema izobraževanja (ki vključuje tudi t.i. zaključek izobraževanja) potrebam, možnostim in zahtevam posameznika. Upoštevati je treba nujnost prilagajanja sistema izobraževanja in usmerjenosti k posamezniku in ne - kot je praksa pri nas - posameznika sistemu.
- Določbe Pravilnika so v marsičem v nasprotju z motivacijo za vseživljenjsko izobraževanje, ki je posebej poudarjena v zaključkih Mednarodne konference o vseživljenjskem učenju na Švedskem (21. - 23. marec 2001). Podano je bilo priporočilo, da se pri iskanju možnosti in načinov za izobraževanje odraslih upoštevajo njihove izkušnje in neformalno znanje.

- Pravilnik ni v skladu s 47. členom Zakona o izobraževanju odraslih, ki daje možnost za drugačno časovno razporeditev v izobraževanju odraslih (šolski koledar), vključno s preverjanjem znanja in zaključki izobraževanja: “Značilnostim, potrebam in možnostim udeležencev izobraževanja odraslih se prilagajajo tudi trajanje izobraževanja..., načini in oblike preverjanja in ocenjevanja znanja...”
- Pravilnik je nedosleden in pomanjkljiv v uporabi terminologije. Določeni členi govorijo le o **dijakih** (22. in 23. člen); izraz **kandidat** je nedosledno uporabljen; termin **šola** je preozek, saj se odrasli ne učijo le v šoli, ampak v različnih izobraževalnih ustanovah (zasebniki, ljudske univerze, samostojno itd.).

Konkretne pripombe na posamezne dele Pravilnika

- **Izpitni roki**

Predvideni roki poskusne mature ne upoštevajo možnosti udeležbe odraslih. Neprimeren za udeležbo odraslih pri pisnem delu mature je spomladanski, t.j. junijski rok, predviden v vseh izobraževalnih organizacijah istočasno (19. člen), ob isti, in to jutranji uri, ko je večina odraslih v delovnem razmerju in je njihova udeležba na izpitih odvisna od dobre volje delodajalca.

Pravilnik določa le tri izpitne roke (11. člen). Pri tem povsem prezre tečajno in modulsko obliko izobraževanja odraslih, ki onemogoča sočasen zaključek vsem udeležencem in mora zato upoštevati izjemne roke in fleksibilnost, torej več rokov letno. Sočasnost izpitov za mladino in odrasle je sporna in vprašljiva tudi zaradi organizacijskih problemov, saj bodo na večini šol člani komisije predavatelji, ki poučujejo tako mladino kot odrasle.

- **Šolsko leto** se za odrasle udeležence ne prične septembra, kot je predvideno za šolanje mladine, ampak kasneje, mnogokrat tudi prilagojeno skupini udeležencev. Akcija 5000 brezposelnih prav tako ni usklajena s tem datumom, ker se skupine oblikujejo šele oktobra.
- **Seznami tem in seminarskih nalog** morajo biti po določilih Pravilnika potrjeni že v mesecu novembru, kar je ponovno v nasprotju z modulskim načinom izobraževanja odraslih. Izvedba strokovnih predmetov je lahko predvidena za odrasle šele v poznejših mesecih.
- **Izpitne pole** so enake za odrasle kot za mladino. Strinjamo se, da so standardi znanja enaki za vse, ni pa nujno, da se enak standard preverja na identičen način pri mladini in odraslih. Prilagojen mora biti miselnim procesom odraslih, življenjskim in delovnim izkušnjam, predznanju ipd.
- **Člani izpitne komisije** so predvsem poznavalci izobraževanja mladine (20. člen). Za pripravo izpitnih pol in preverjanja znanja odraslih morajo biti člani komisije tudi

poznavalci izobraževanja odraslih oz. učitelji, ki poučujejo odrasle.

- **Ocenjevanje** po predvideni preglednici (25. člen) je za odrasle neprimerno. Pisni in ustni del bi morala biti v razmerju 50:50, saj izkušnje kažejo, da je ustni del zagovorov pri odraslih zelo pomemben. Sicer pa tudi na splošno velja, da mora imeti posameznik izenačene možnosti pri ustnem in pisnem delu, ker so ravno te sposobnosti povsem individualne.
- **Osredotočenost na splošnoizobraževalne predmete**, ki jo lahko pri učenju pričakujemo od izvajalcev, bo osiromašila poglobljanje v stroko, kar je pri odraslih velikokrat tudi motiv oziroma cilj šolanja.
- **Financiranje poklicne mature**
Stroški logistike, materialni stroški, komisije (25. člen) bodo dodatno bremenili in povečali stroške šolanja. Delež samoplačnikov v izobraževanju odraslih je iz leta v leto večji in v povprečju dosega že 80 % vseh udeležencev.

Prosimo kreatorje novih Pravil poklicne mature, da pretehtajo naše pripombe. V poskusnem obdobju je še čas, da razmislimo o posledicah neupoštevanja značilnosti in potreb odraslih udeležencev izobraževanja. Kasneje bodo namreč določila Pravilnika obvezujoča tudi za to področje izobraževanja.

Ida Srebotnik, Društvo za izobraževanje odraslih na srednjih šolah

KOTIČEK JE VAŠ

DOBA

Usposabljam mentorje za študij na daljavo

Bralcem Novičk smo že v preteklih številkah nekajkrat postregli z informacijami o študiju na daljavo prek interneta, ki ga to študijsko leto za izredne študente prvič izvajamo v višješolskem strokovnem programu Poslovni sekretar. Ne bo odveč, če na tem mestu še enkrat povem, da gre za izvedbeno obliko študija na daljavo, ki je v Sloveniji novost. V primerjavi z izvajanjem tradicionalnega načina študija so za to obliko značilne nekatere posebnosti. To je zahtevalo veliko strokovnih priprav in uvajanje organizacijskih novosti.

Na DOBI v prihodnjem šolskem letu načrtujemo širjenje možnosti izobraževanja prek interneta v Sloveniji po višješolskem strokovnem programu. Pri širitvi sodelujemo s štirimi središči (LJ Koper, LJ Murska Sobota, CDI Univerzum iz Ljubljane in Zavod za izobraževanje odraslih Radovljica), ki so izbrala mentorje za sodelovanje pri izvajanju študijskega procesa in bodo zagotavljala uresničevanje nekaterih organizacijskih nalog.

Izbor mentorjev

Opredelitev mentorjeve vloge v študiju prek interneta izhaja iz načel sodobnega pristopa v izobraževanju in vzdrževanja aktivnosti študentov ter uporabe komunikacijskih poti in izrabe računalniške tehnologije. Nov je predvsem način komuniciranja s študenti, ki ima svoje zakonitosti, povezane z internetno komunikacijo.

Pri izboru mentorjev smo upoštevali strokovno znanje, osnovno poznavanje računalništva ter veselja do dela z novimi informacijskimi tehnologijami in izkušnje pri delu z odraslimi. Pomemben kriterij pri izboru je bil tudi izostren občutek za delo z ljudmi. Komunikacija je namreč v največji meri vezana na besedno oz. pisno sporočanje.

Mentorjeva vloga

Pri izvedbeni obliki študija na daljavo prek interneta predstavlja pomemben segment vloga mentorja, ki študente vodi skozi študijski proces. Vloga predavatelja v naši izvedbeni

obliki je predstavitev ciljev predmeta, vodenje vmesnega srečanja ter zaključno preverjanje doseganja standardov znanja.

Mentor študente spodbuja, vodi skozi posamezne naloge in študijske aktivnosti ter stalno spremlja njihovo delo. Zato potrebuje dodatno znanje o pristopih v izobraževanju prek interneta in dodatno tehnično znanje.

Mentorjeva vloga je tako:

- pedagoško-andragoška (usmerja skozi študijske vsebine, uporablja ustrezne metode dela v on-line izobraževanju),
- motivacijska (spodbuja in motivira študente),
- organizacijska (pripravlja navodila za opravljanje posameznih nalog in znotraj predmeta organizira študijski proces),
- tehnična (za opravljanje svoje vloge v nekaterih delih obvlada upravljanje z računalniškim orodjem, ki je podpora on-line študiju).

Program usposabljanja

Ker je pristop k izvajanju izobraževanja na tak način pri nas nov, je bilo potrebno pridobiti dodatna znanja, ki smo jih pridobivali predvsem z mednarodnim sodelovanjem v preteklih letih. Mednarodne izkušnje so nam prišle prav pri pripravi programa usposabljanja mentorjev za sodelovanje v študijskem procesu prek interneta.

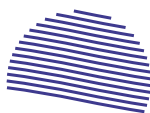
Zaradi širitve višjega strokovnega programa načrtujemo v prihodnjem študijskem letu enomesečno usposabljanje na daljavo prek interneta. Vanj so vključene naslednje vsebine:

- spoznavanje študijskega programa,
- spoznavanje organizacijske in izvedbene oblike vodenja študija na DOBI,
- spoznavanje vloge in nalog mentorja,
- usposabljanje za organizacijo študijskih nalog,
- usposabljanje za uporabo metode dela v on-line študiju,
- spoznavanje etičnih pravil on-line komuniciranja,
- spoznavanje motivacijskih pristopov v on-line študiju,
- usposabljanje za upravljanje z orodjem WebCT za potrebe dela mentorja.

Z vsemi mentorji načrtujemo tudi srečanje v živo.

Naj zaključim z mislijo, da z novim pristopom v izobraževanju in usposabljanju stopamo na pot, ki jo ponuja internetna revolucija, kjer se učni prostor kaže v popolnoma novi dimenziji, polje pridobivanja vsakršnega znanja pa je tako široko, kot ga želimo videti sami.

Emma Perme, DOBA Maribor

Ustvarjalno središče Breznikar

Študijski krožek “Beremo z Manco Košir” v Šmartnem

Če ne bomo brali, nas bo pobralo (T. Pavček)

Želja, družiti se, izmenjavati znanja in vedenja, je v Šmartnem že drugo leto zapored privabila ljubitelje knjig v študijski krožek “Beremo z Manco Košir”.

Študijski krožki, v Sloveniji jih je okrog 1.600, so neformalna oblika izobraževanja odraslih. Andragoški center Slovenije izobražuje mentorje, ki animacijsko vodijo manjše skupine ljudi z istimi težnjami - izmenjavati znanje. Učenje je nevsiljivo, prijetno in neformalno. Več vrst študijskih krožkov širi različna znanja: v tečajnih študijskih krožkih udeleženci slikajo, kiparijo, lončarijo, pletejo..., v debatnih “obdelujejo” aktualne teme iz političnega oz. poklicnega področja, člani raziskovalnih študijskih krožkov spoznavajo zgodovino krajev, etnografske značilnosti, škodljive vplive na okolje itd.

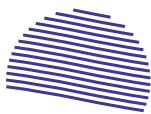
Tematski študijski krožek “Beremo z Manco Košir” poteka od 6. marca, vsak drugi torek ob šestih zvečer v prostorih Ustvarjalnega središča Breznikar v Šmartnem. Smo prijetna družba predvsem (vendar ne samo) žensk iz Litije, Ponovič in Šmartna. Prebiramo pravljice in otroške zgodbe, ki nas za hip iztrgajo iz sedanjosti in popeljejo v svet našega otroštva. Pogovarjamo se o nastanku pravljic, ogledamo si ilustracije, iščemo razlike med staro in moderno pravljico. Naše druženje se bo končalo nekje konec junija in do takrat bomo skušali skupaj “zrasti” do mladinske literature.

Šmartinski utrinki, kot se imenujemo, smo in bomo v goste povabili tudi pisce pravljic. Ida Dolšek, ki je v dveh knjigah opisala etnografsko, tudi pravljico, dediščino naše ožje okolice, nam je o svojem delu pripovedovala v mesecu aprilu, v drugi polovici maja pa bo naša gostja otroška pisateljica Darinka Kobal. In da si branje tudi popestrimo, smo se v začetku maja podali v pravljico deželo, na obisk h Kekcu in njegovi družini.

Ker ima vsako druženje svoj cilj, smo sklenili, da bomo na koncu skušali napisati nekaj kratkih pravljic, ki jih bomo ponudili tudi vam.

“In srečno so živeli do konca svojih dni”. Tako se večinoma končajo pravljice. “Do konca” naših dni je še daleč, kako poteka naš “srečno”, pa lahko ugotovite tudi vi. Vrata organizatorja študijskega krožka “Beremo z Manco Košir” Ustvarjalnega središča Breznikar so vedno odprta za vse ljubitelje branja. Če se niste odločili danes, pa morda pridete jeseni, ko si bomo za svoje druženje izbrali novo temo v drugih knjigah.

Magda Omahen, mentorica študijskega krožka

4. pomladna šola mladih andragogov

Naša vas, naša skrb in veselje

Pomladna šola mladih andragogov, ki je letos potekala v Ajdovščini od 17. do 19. aprila, je nova, inovativna oblika dodiplomskega študija. Povezuje znanja iz organizacije izobraževalnih srečanj, zasnove in vodenja projektov ter participativnega raziskovanja. Namenili smo jo študentom drugega letnika andragogike, nastala pa je v sodelovanju med Oddelkom za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani in Ljudske univerze Ajdovščina. Doslej je bila posvečena preučevanju življenjskih potreb in potreb po izobraževanju posameznih družbenih skupin, denimo brezposelnih in podeželskih žensk. V nasprotju s prejšnjimi leti se je letošnje raziskovanje nanašalo na razvojne možnosti področja Gora nad Ajdovščino, posameznih krajev in njihovih prebivalcev. Zajelo je torej vse starostne skupine prebivalcev v krajih Predmeja, Col, Kouk in Kitajska.

Šola je organizirana po načelih projektne deli. To se odvija v štirih fazah:

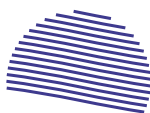
- *predavanja in vaje iz organizacije izobraževalnih srečanj* (določanje ciljne skupine in ciljev srečanja; vsebinska priprava programa; izbira predavateljev; prva in nadaljnja obvestila; nastanek mape za novinarje in pisanje obvestil novinarjem; izdelava plakata, programskih gradiv, map za udeležence, spričeval in zahval; ureditev konferenčnega prostora; pridobivanje sponzorjev; sodelovanje na razpisih za sofinanciranje; animacija kraja itn.),
- *vsebinska priprava šole* (začetno ugotavljanje potreb; opredelitev raziskovalnih vprašanj; priprava vprašalnika; obisk ustanov in priprava predavanj, ki so vsebinsko povezana z raziskovalnimi vprašanji; navezovanje stikov s kraji in njihovimi predstavniki ter predstavniki občine in kmetijskih pospeševalnih služb),
- *izvedba šole* (bivanje v kraju in raziskovanje na terenu; predstavitev spoznanj krajanom, občinskim predstavnikom, novinarjem),
- *izvedba evalvacije* (priprava raziskovalnega poročila ob vrnitvi na fakulteto in zbiranje vtisov za prihodnje rodove študentov).

Razvoj Evrope temelji na razvoju regij, razvoj regij pa na človeškem in socialnem kapitalu, ali drugače povedano, na ljudeh in njihovih zmožnostih ter na javnih, organiziranih oblikah participacije prebivalstva v družbenem in gospodarskem razvoju regije. Ob tem pa je skupne potrebe, zanimanja in želje prebivalstva potrebno povezati s tistimi, ki so širše, evropske. Te so študenti zaznali na podlagi preučevanja strategij za razvoj ruralne Evrope, katerih pobudnik je mednarodna nevladna organizacija ECOVAST. V stikih s prebivalci so skušali ugotoviti, kolikšna je pripravljenost prebivalcev za ohranjanje kulturne podobe podeželja, tradicionalnih načinov življenja, grajene in naravne dediščine in kakšna je možnost povezave slednjih z razvojem.

Metodološko je ta šola iskala navdih pri podobnih šolah študentov arhitekture, ki imajo v našem okolju dolgoletno tradicijo, in pri načinih študija, ki so že desetletja poznani na nekaterih evropskih univerzah, še posebej pri študiju etnologije, regionalnega razvoja itd. Če študenti arhitekture in urbanizma, skupaj z ljudmi, ugotavljajo razvojne možnosti prostora in iščejo arhitekturne rešitve za prostor, zakaj ne bi študenti andragogike, skupaj z ljudmi, spoznavali razvojnih možnosti regije in z njimi povezanih potreb po izobraževanju prebivalstva?

Raziskovanje s sodelovanjem prebivalcev je tako prineslo spoznanja o izobraževalnih potrebah za razvoj tematskega, kulturnega in trajnostnega turizma. Spoznanja so študenti predstavili osmim radijskim postajam, trem televizijskim programom, novinarjem različnih časopisov in predstavnikom občin.

doc. dr. Dušana Findeisen in doc. dr. Nives Ličen, Filozofska fakulteta v Ljubljani

Učenje in regionalni razvoj

Pomen sodelovanja regionalnih akterjev na področju učenja v Sloveniji

Dokazano je, da je znanje eden izmed pomembnih faktorjev gospodarskega razvoja. Znanje prispeva k uresničevanju makroekonomskih ciljev nacionalnih gospodarstev (npr. povečanje bruto družbenega proizvoda). Države z večjim brutodružbenim proizvodom imajo bolj izobraženo prebivalstvo kot slabše razvite. Pri tem se nam zastavlja vprašanje usklajenosti med ponudbo znanja in potrebami gospodarstva, in sicer tako na nacionalni, regionalni in lokalni ravni.

Izkušnje iz tujine kažejo na zelo velik pomen, ki ga ima sodelovanje različnih regionalnih akterjev (organizacij za izobraževanje otrok in odraslih, predstavnikov podjetij, centrov za razvoj, regionalnih agencij, sindikatov, predstavnikov lokalnih in regionalnih oblasti) na področju učenja. Prednost tovrstnega sodelovanja je, da se tako lažje opredelijo izobraževalne potrebe regije ali lokalne skupnosti; izobraževalna sfera tako lažje zadovolji potrebe gospodarstva. Razvoj je v tem primeru kolektiven proces. V svetu se uveljavlja tudi izraz učeča se regija. Mreža povezav in sodelovanje med različnimi akterji regionalnega razvoja tako pripomore h kar se da učinkoviti izrabi potencialov regije. To pa je z vidika

doktrine skladnega regionalnega razvoja zelo pomembno. V zadnjih letih se zagovarja avtopropulziven razvoj slovenskih regij.

Empirične raziskave v svetu so pokazale na številne prednosti partnerskega odnosa:

- omogoča hiter in fleksibilen odziv na nova vprašanja in potrebe,
- spodbuja kolektivno akcijo,
- spodbuja celosten pristop k potrebam različnih socialnih partnerjev,
- vključuje različne agencije in akterje,
- spodbuja razvoj gospodarstva na lokalni in regionalni ravni.

V Sloveniji so bili na pobudo Centra za poklicno izobraževanje v okviru projekta Phare v gorenjski, podravski, zasavski in savinjsko-šaleški regiji ustanovljeni regionalni sveti za poklicno izobraževanje in usposabljanje. Njihova temeljna naloga je bila usklajevanje stališč delodajalcev, delojemalcev, lokalne skupnosti, izobraževalnih ustanov... Projekt je bil zasnovan na principu "od spodaj navzgor". V zasavski in gorenjski regiji se projekt ni nadaljeval. V Sloveniji se koristi, ki jih omogoča sodelovanje različnih akterjev na regionalni ali lokalni ravni, še premalo zavedamo. Eden izmed ključnih problemov je v tem, da pokrajin še zdaj nismo ustanovili.

Zaradi zgoraj navedenih prednosti, ki jih partnerski odnos regionalnih akterjev omogoča, menim, da bi bilo nujno spodbujanje sodelovanja vseh institucij, ki prispevajo k razvoju regije.

Tanja Čelebič, Ljubljana

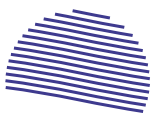

OBVESTILA

Andragoški center Slovenije

O razpisu za sofinanciranje izobraževanja odraslih

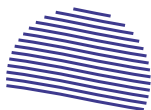
V času tiskanja *Novičk* nas je Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport obvestilo, da bo razpis za sofinanciranje izobraževanja odraslih za leto 2001 objavljen predvidoma v Uradnem listu RS 25. maja 2001. Zato vas obveščamo, da bodite pozorni na razpis. Če morebiti ni bil objavljen predvidenega dne, spremljajte izdaje Uradnega lista, saj je gotovo, da bo objava še pred zaključkom tega šolskega leta. Takoj, ko bo razpis objavljen, bomo informacijo o tem objavili tudi na spletnih straneh ACS <http://www.acs.si/zarisce>, zato vas vabimo, da jih obiščete.

Andragoško društvo Slovenije

Aktualna informacija

Člane ADS vabimo, da se udeležijo Skupščine ADS z volitvami v organe upravljanja, ki bo v četrtek, **31. maja 2001**, ob **16.30 uri** v IECD-Bled School of Management (dvorana LEK) na Prešernovi c. 33 na Bledu. Vabljeni tudi člani, ki se posveta ne bodo udeležili.

Naša žena

Eno leto po raziskavi o pismenosti

Naša žena v junijski številki, eno leto po raziskavi o pismenosti Slovencev, objavlja temo meseca: "Sem pismen? Torej sem!". Mag. Tanja Vilič Klenovšek pa v svoji rubriki svetuje v zvezi z izobraževanjem odraslih. Vabljeni k branju!

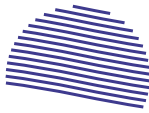
POSVETI, KONFERENCE

Evropske družbe ali evropska družba?

Kerkrade, Nizozemska, 6. do 10. oktober 2001

Program konference je objavljen na spletnih straneh: <http://www.esf.org/euresco/01/sc01026a.htm>

Informacije o konferenci dobite na tel.: +33 388 76 71 35, prijave pa lahko pošljete po faxu: +33 388 36 69 87 ali po el. pošti: euresco@esf.org.

Vseživljenjsko učenje 2001

San Francisco, 28. do 30. november 2001

Informacije o konferenci dobite na spletnih straneh: http://www.lern.org/annual_convention.

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

Bralcem Novičk sporočamo, da je knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek dopoldne od 10. do 12. ure ter v ponedeljek in četrtek od 14. do 16. ure.

Vabljeni

Forte, Imogene; Schurr, Sandra: 180 icebreakers to strengthen critical thinking and problem-solving skills. Nashville : Incentive Publications, 1996. 96 str.

Istraživanja u pedagogiji i andragogiji : međunarodni simpozijum / ur. Snežana medić. Beograd : Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta, 2000. 300 str.

Jones, Ken: Icebreakers : a sourcebook of games, exercises and simulations. 2nd edition. London : Kogan Page, 1999 (©1995). 303 str.

Kakovost življenja : stanja in spremembe / uredila Srna Mandič. Ljubljana : Fakulteta za družbene vede, 2000. 213 str. (Zbirka Znanstvena knjižnica ; 40)

Learning for life : white paper on adult education / Department of Education and Science. Dublin : Stationery Office, 2000. 224 str.

McCauley, Fiona: Learning for life : white paper on adult education : synopsis, analysis of recommendations, issues for AONTAS. (Dublin) : (National Association of Adult Education (AONTAS)), 2000. 24 str.

Malinen, Anita: Towards the essence of adult experiential learning : a reading of the theories of Knowles, Kolb, Mezirow, Revans and Schön. Jyväskylä : SoPhi, 2000. 174 str.

Morgan, R.; Ponticell, J.; Gordon, E.: Enhancing learning in training and adult education. Westport ; Connecticut : London : Praeger, 1998. 367 str.

The necessity of informal learning / ed. by Frank Coffield. Bristol : The Policy Press, 2000. 80 str. (ESRC Learning Society series)

Nuissl, Ekehard; Pehl, Klaus: Porträt Weiterbildung Deutschland. Bielefeld : Bertelsmann, 2000. 64 str.

Orlović, Violeta; Pejatović, Aleksandra: Porodični klub : vodić kroz razvoj centra za usavršavanje zajedništva. Beograd : Andragoško društvo Srbije : Filozofski fakultet, 1998. 142 str.

Pejatović, Aleksandra: Vrednosne orijentacije i obrazovne potrebe odraslih. Beograd : Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta, 1994. 166 str. (Andragoške studije ; 6)

Pismenost, participacija in družba znanja : 4. andragoški kolokvij z mednarodno udeležbo / zbrala in uredila Mateja Pečar. Ljubljana : Andragoški center Republike Slovenije, 2000. 192 str.

Salmon, Gilly: E-moderating : the key to teaching and learning online. London ; Sterling : Kogan page, 2000. 180 str.

Sargent, Naomi: The learning divide revisited : a report of the findings of a UK-wide survey on adult participation in education and learning... Leicester : NIACE, 2000. 111 str.

Savićević, Dušan M.: Istraživanja u pedagogiji i andragogiji : deset godina rada Instituta 1983-1993. Beograd : Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta, 2000. 112 str.

Savićević, Dušan M.: Koreni i razvoj andragoških ideja. Beograd : Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta u Beogradu : Andragoško društvo Srbije, 2000. (Biblioteka Andragoške studije ; 10) (Biblioteka Andragoška iskustva 2). 352 str.

Sever, Andreja: Poti do dela in zaposlitve? : delovni zvezek. 4. izdaja. Ljubljana : Republiški zavod za zaposlovanje, 1998. 32 str.

Sever, Andreja: Poti do dela in zaposlitve? : priloga. 4. izdaja. Ljubljana : Republiški zavod za zaposlovanje, 1998. 29 str.

Peter Monetti, ACS

Programoteka

zbiranje in objava kulturnih programov iz oddelka

www.acs.si/programoteka

Objavljamo javnoobjavne izobraževalne programe, ki so

- oblikovani izključno za odrasle
- na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

Priznujemo

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

15. - 21.10.2001

Na vprašanja odgovarjamo v TVU-Klepetalnici na spletni strani

www.acs.si/tvu/klepet

Evropsko leto jezikov 2001

MEMORANDUM O VSEŽIVLJENJSKEM UČENJU

SLOVENSKI PREVOD
IZVIRNO BESEDILO
E - JAVNA RAZPRAVA
PREGLED DOGODKOV
KONTAKTNE OSEBE

www.acs.si/memorandum

IZOBRAŽEVALNA PONUDBA ACS

www.acs.si/izobrazevanje

Obsevanje izobraževalne programske in
na izobraževalne oddelke inšpekcije v izkaznikih leti 2000-2001

• programi izrednega in rednega izobraževanja • programi za izstopne in druge projekte
ACS • specializirani izobraževalni programi • strokovna, informativna in izobraževalna srečanja

na spletni strani www.acs.si

* za tiste, ki se želite izobraževati

* in za tiste, ki sami izobražujete

svetovalni kotiček ACS

Nacionalni center Republike Slovenije
izobraževanja ACS